

Innst. 428 L

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 98 L (2010–2011)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om endringer i pengespilloven (ny revisorordning for Norsk Tipping AS og fordeling av overskudd fra bingoterminaler)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Kulturdepartementet foreslår en lovendring som skal legge til rette for at Norsk Tipping AS kan bytte regnskapsrevisor med jevne mellomrom. Det foreslås i tillegg lovhjemmel for at Norsk Tipping AS kan overføre deler av sitt overskudd fra spillterminaler i bingolokaler til de lag og foreninger som mottar overskudd fra bingodriften i lokalet. I proposisjonen redegjøres det også for departementets oppfølging av Dokument 3:14 (2008–2009) om Riksrevisjonens utvidede revisjon av Norsk Tipping AS.

1.2 Bakgrunnen for proposisjonen

1.2.1 Revisjon av årsregnskapet i Norsk Tipping AS – høringsbrev 20. september 2010

I Innst. 340 S (2009–2010) fra kontroll- og konstitusjonskomiteen til Riksrevisjonens Dokument nr. 3:14 (2008–2009) ba komiteens flertall departementet «vurdere om regnskapsrevisjonen av Norsk Tipping AS i fremtiden kan foretas av en ekstern revisor».

Norsk Tipping AS er i dag det eneste statlige selskapet som fortsatt har Riksrevisjonen som regnskapsrevisor. Dette var blant annet gjenstand for debatt under Stortingets behandling av Dokument nr. 3:14 (2008–2009) om Riksrevisjonens utvidede re-

visjon av Norsk Tipping AS, jf. Innst. 340 S (2009–2010) fra kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Departementet sendte på den bakgrunn 20. september 2010 et høringsbrev til Riksrevisjonen, Norsk Tipping AS og Finansdepartementet, med forslag om å endre dagens bestemmelse i pengespilloven om at Riksrevisjonen reviderer regnskapene i Norsk Tipping AS.

1.2.2 Fordeling av overskudd fra Norsk Tipping AS' spillterminaler i bingohaller – høringsbrev 9. juli 2009

Overskuddet fra Norsk Tipping AS' spillvirksomhet skal fordeles i samsvar med bestemmelser i pengespilloven § 10. For å legge til rette for at Norsk Tipping AS kan overføre deler av sitt overskudd fra spillterminaler i bingolokaler til de lag og foreninger som mottar overskudd fra bingodriften i lokalet sendte Kultur- og kirkedepartementet 9. juli 2009 ut et høringsbrev med forslag om endring i pengespilloven § 10.

1.3 Riksrevisjonens utvidede gjennomgang av Norsk Tipping AS – departementets oppfølging

1.3.1 Bakgrunn

Riksrevisjonen besluttet i desember 2007 å gjennomføre en utvidet revisjon på enkelte av Norsk Tipping AS sine virksomhetsområder.

Målet med Riksrevisjonens utvidede revisjon var å vurdere om Norsk Tipping AS i perioden 2000–2007 har drevet virksomheten i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger, eiers retningslinjer, samt god forvaltnings- og forretningsskikk. Funn fra revisjonen ble presentert for Stortinget i Riksrevisjonens Dokument 3:14 (2008–2009) i juni 2009 og i Innst.

340 S (2009–2010) fra kontroll- og konstitusjonskomiteen.

1.3.2 Departementets samlede vurdering

Norsk Tipping AS har gjennomgått store interne utfordringer i forbindelse med de forhold som førte til daværende administrerende direktørs avgang i 2007. Riksrevisjonens påfølgende gjennomgang og kritikk av en rekke forhold i selskapet og departementets selskapsstyring, har ført til iverksettelsen av tydelige tiltak og forbedringer av selskapets og departementets kontroll- og styringssystemer.

Det er departementets vurdering at den særskilte organiseringen av selskapet ivaretar de viktigste målene for selskapets virksomhet. Selskapets spill skaper i liten grad samfunnsmessige problemer, og selskapet har på oppdrag fra Stortinget på en utmerket måte etablert et nyskapende og ansvarlig spilltilbud på spilleterminaler til erstatning for gevinstautomatene som bare for få år siden skapte store problemer med spilleavhengighet. Selskapet driver aktiv spillutvikling og har stabilt høy og stigende omsetning, i samsvar med Stortingets og departementets forutsetninger. Selskapet har også fulgt og tilpasset seg den teknologiske utviklingen både i forhold til betalingsformidling og annen spillutvikling, og fremstår i dag som et selskap med høy teknologisk kompetanse.

Kontrollarbeidet med Norsk Tipping AS' virksomhet er av en særlig karakter, bl.a. fordi det er forutsatt at eierdepartementet også skal ha regelverksansvar i forhold til den delen av selskapets drift som gjelder utforming og formidling av spilltilbudet. Dette taler for at det sikres en hensiktsmessig balanse mellom kontrolltiltak som gjennomgår de rene forretningsmessige og regnskapstekniske driftsspørsmål på den ene siden, og kontrollen av spillformidlingen og departementets forvaltning av selskapet på den annen side. Departementet anser at det vil være en styrke både for selskapet selv, for departementet og for Riksrevisjonens kontroll med selskapet dersom pengespilloven endres slik at regnskapsrevisjon fra en ekstern valgt revisor ligger i bunnen av den løpende kontroll med selskapets virksomhet.

Riksrevisjonens utvidede revisjon har avdekket kritikkverdige forhold ved selskapets drift. Arbeidet med å følge opp Riksrevisjonens arbeid har ført til en grundig gjennomgang av selskapets interne styrings- og kontrollrutiner, og departementets styring av selskapet. Det er departementets vurdering at de tiltak dette arbeidet har ledet til styrker selskapets og departementets mulighet til å følge opp Stortingets mål og krav for selskapets virksomhet.

1.4 Revisjon av årsregnskapet i Norsk Tipping AS

1.4.1 Gjeldende rett

Riksrevisjonen har en todelt oppgave i forhold til Norsk Tipping AS. Den skal foreta selskapskontroll og forvaltningsrevisjon av Norsk Tipping AS, som Stortingets revisjons- og kontrollorgan. I tillegg skal Riksrevisjonen foreta revisjon av regnskapet til Norsk Tipping AS.

1.4.2 Høringsbrevets forslag

I høringsbrevet av 20. september 2010 foreslår departementet at dagens ordning med Riksrevisjonen som regnskapsrevisor endres slik at årsregnskapene fra Norsk Tipping AS revideres av en revisor som velges av departementet. Det er i forslaget lagt til grunn at en regnskapsrevisjon løsrevet fra Riksrevisjonen vil styrke selskapets dialog med revisor om regnskapsføringen. Samtidig forutsettes det at en ekstern valgt revisor vil styrke Riksrevisjonens muligheter til å forta en selvstendig kontroll av Kulturdepartementets forvaltning av selskapet.

1.4.3 Høringsinstansenes syn

Forslaget til lovendring ble sendt til Norsk Tipping AS, Riksrevisjonen og Finansdepartementet. Alle de tre instansene har avgitt høringssvar.

Norsk Tipping AS og Finansdepartementet stiller seg positive til forslaget.

Riksrevisjonen går imot forslaget. Hovedbegrunnelsen er at forslaget etter Riksrevisjonens oppfatning vil innebære «en betydelig svekket demokratisk kontroll av de midler som Norsk Tipping AS er satt til å forvalte på vegne av fellesskapet».

1.4.4 Departementets vurdering

Lovforslaget innebærer en oppdeling av kontrolloppgavene, slik at Riksrevisjonen forestår selskaps- og forvaltningskontrollen med Norsk Tipping AS, mens en valgt ekstern revisor forestår den løpende revisjonen av selskapets regnskaper. Dette etablerer etter departementets vurdering en bedre tilsyns- og revisjonsordning for Norsk Tipping AS enn den gjeldende. Som det framgikk av departementets høringsbrev 20. september 2010 deles denne vurderingen også av Advokatfirmaet Wikborg Rein.

Et hovedargument fra Riksrevisjonens mot den foreslåtte endringen er at den vil «svekke den offentlige kontroll av forvaltningen av fellesskapets midler» og at selskapets særlige samfunnsmessige stilling begrunner at Riksrevisjonen bør inneha rollen som revisor av selskapets regnskaper. Departementet kan ikke se at forslaget innebærer en begrensning av kontrollen med selskapet. Gjennom Riksrevisjonens selskaps- og forvaltningskontroll vil Riksrevisjonen

fortsatt ha mulighet til kontroll av Norsk Tipping AS. Forskjellen vil være at den ordinære regnskapsrevisjonen foretas av en ekstern revisor, slik at Riksrevisjonens kontroll av selskapet kan bygge på en ekstern kontroll av regnskapsføringen. Departementet anser dette som en styrking av kontrollen med Norsk Tipping AS.

En slik vurdering ble også lagt til grunn av Finansdepartementet i Ot.prp. nr. 58 (2008–2009) under punkt 5.4.1, hvor problemstillingen var hvorvidt Riksrevisjonen burde få ansvaret for å revidere regnskapene til Norges Bank.

Det er også grunn til å understreke at revisors årlige revisjonsberetning vil bli offentlig i forbindelse med departementets godkjenning av regnskapene i Norsk Tipping. I tillegg vil resultatet av Riksrevisjonens selskaps- og forvaltningskontroll fremlegges for Stortinget. Dette ivaretar behovet for åpenhet og transparens rundt kontrollen av Norsk Tipping.

Riksrevisjonen peker på at revisjonsansvaret for andre statlige virksomheter som Husbanken og Statens lånekasse for utdanning ble lagt til Riksrevisjonen i forbindelse med vedtakelsen av riksrevisjonsloven i 2004. Departementet viser til at Husbanken og Lånekassen er statlige forvaltningsorgan, ikke selvstendige aksjeselskap. Disse organene skal dermed ikke foreta de samme selvstendige forretningsmessige vurderinger knyttet til sin drift, slik tilfellet er for Norsk Tipping AS. Departementet tror det vil være positivt både for Norsk Tipping AS' drift og for kontrollen med selskapet at regnskapsrevisor har bred og fortløpende erfaring med hvordan regnskapslovgivningen praktiseres i forhold til næringsdrivende aksjeselskaper. Ved at en ekstern revisor reviderer regnskapene sikres også bedre og raskere kommunikasjon og veiledning mellom revisor og selskap enn hva tilfellet er når revisor også opptrer som den offentlige kontrollør i forhold til selskaps- og forvaltningskontrollen.

Riksrevisjonen har påpekt at betydningen av den offentlige kontroll med pengespill ble understreket i Ot.prp. nr. 44 (2002–2003) side 11 hvor det blant annet fremgår at:

«Kanalisering av spillelyst gjennom offentlig selskap er blitt ansett som den mest tjenelige organiseringen av pengespill, fordi det skjer i betryggende former under full offentlig kontroll og innsyn innenfor et fastsatt regelverk (...) Dette er ytterligere understreket ved at Norsk Tipping AS som eneste statlige selskap har Riksrevisjonen som revisor.»

Departementet viser i den forbindelse til Stortingets behandling av Riksrevisjonens Dokument nr. 3:14 (2008–2009), hvor hensiktsmessigheten ved dagens revisjonsordning ble drøftet av kontroll- og

konstitusjonskomiteen. I Innst. 340 S (2009–2010) punkt 4 uttalte komiteens flertall blant annet:

«Flertallet mener imidlertid ut ifra et prinsipielt ståsted at en ordning der departementet kan støtte seg til en ekstern revisor i sin eierstyring vil gi den sterkeste tilsynsordningen. Flertallet vil understreke at Riksrevisjonen i henhold til lov om Riksrevisjonen vil ha ansvaret for å kontrollere statens interesser i selskapet og at Stortinget dermed er sikret fullt innsyn i måten departementet forvalter sitt eierskap i Norsk Tipping på. Flertallet ber på denne bakgrunn departementet vurdere om regnskapsrevisjonen av Norsk Tipping i fremtiden kan foretas av ekstern revisor.»

1.5 Fordeling av overskudd fra Norsk Tipping AS' spillterminaler i bingohaller

1.5.1 Gjeldende rett

1.5.1.1 DAGENS REGLER FOR FORDELING AV NORSK TIPPING AS' OVERSKUDD

Reglene for fordeling av overskuddet fra Norsk Tipping AS' spillvirksomhet er fastsatt i pengespilloven § 10. Hovedregelen er at overskuddet fra Norsk Tipping AS skal fordeles til idrett, kultur og samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner etter en nærmere angitt fordelingsnøkkel (tippesnøgkelen).

1.5.2 Høringsbrevets forslag

I høringsbrev 9. juli 2009 ble det foreslått at det gis hjemmel for at overskudd fra Norsk Tipping AS' terminalspill i bingohaller kan fordeles direkte til bingoentreprenører og til de samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner som mottar overskudd fra de ordinære bingospillene. Etter forslaget skal overskuddet fra Norsk Tipping AS' drift av terminalspill i bingohaller kunne fordeles til de lag og organisasjoner som innehar tillatelse til å tilby bingospill i bingohallen. Målsettingen med forslaget er å sikre at overskuddet fra Norsk Tipping AS' nye terminaler i bingohaller kan gå tilbake til de lag og foreninger som får redusert sine inntekter som følge av at bingoautomatene nå er forbudt og databingospillene er regulert strengere.

Målsettingen med høringsforslaget var å bidra til å sikre grunnlaget for driften i de bingolokaler som tilbyr tradisjonell bingodrift, hvor hovedvekten av spilltilbudet er basert på det tradisjonelle hovedspillet. Dette er bakgrunnen for forslaget om at inntektene fra Norsk Tipping AS' nye bingoterminaler skal kunne gi bingohallene inntekter som kan støtte opp om den øvrige driften i lokalet og samtidig gi overskudd til de lag og foreninger som bingolokalet spiller til inntekt for. En målsetting med forslaget har vært å bidra til at den forventede nedgangen i inntektene til lag og foreninger fra bingodrift stabiliseres på om lag samme nivå som i 2006, samtidig som Norsk

Tipping AS får dekket sine kostnader til drift og investeringer.

1.5.3 Høringsinstansenes syn

Et flertall av høringsinstanser støtter forslaget om at overskuddet fra Norsk Tipping AS' terminaler i bingolokaler skal kunne fordeles til de lag og organisasjoner som mottar overskudd fra bingodriften.

En gruppe på 10 humanitære organisasjoner (De 10H) støtter ikke forslaget «fordi det vil føre til en uheldig reduksjon av formålsmidler til de lag og organisasjoner som i dag er en del av tippenøkkelen». 10H mener departementet bør finne andre måter å kompensere bingoentreprenørene på, enn å bruke overskuddet fra Norsk Tipping AS' spillterminaler.

1.5.4 Departementets vurdering

Departementet mener at bingo bør opprettholdes som spilltilbud i Norge.

Den sentrale problemstillingen i forbindelse med lovendringsforslaget er om overskuddet fra Norsk Tipping AS' nye terminaler i bingolokaler skal gå inn i tippenøkkelen eller om overskuddet skal fordeles tilbake til de organisasjoner som mottar overskuddet fra driften i de enkelte bingolokaler.

Etableringen av spillterminaler i bingohaller vil komme i tillegg til den ordinære terminalvirksomheten til Norsk Tipping. Bingoterminalene vil inneholde egne spill utformet særskilt for bingohaller og vil ikke stå oppstilt i de samme lokaler som de ordinære terminalene. En slik etablering av terminalvirksomhet i bingohaller vil ikke endre forutsetningene for vedtakelsen av den nye tippenøkkelen som ble vedtatt i 2003 etter forslag i Ot.prp. nr. 44 (2002–2003).

I 2011 legger departementet opp til at fordelingen fra Norsk Tipping AS via tippenøkkelen utgjør til sammen 3 425 mill. kroner, jf. Prop. 1 S (2010–2011). Norsk Tipping AS' inntektsprognoser tilsier at de om lag 2 500 ordinære spillterminalene som ikke står oppstilt i bingolokaler vil kunne gi et bidrag til fordelingen gjennom tippenøkkelen på opp mot 200 mill. kroner i spilleåret 2011. For de nye bingoterminalene er det ventet at det overskuddet som kan tilføres de lokale lag og foreninger etter at Norsk Tipping AS' investerings- og driftskostnader og de enkelte lokalinnhaveres godtgjørelse er dekket inn, vil utgjøre opp mot 50 mill. kroner i oppstartsårene.

Dette betyr at overskuddet fra bingoterminalene i oppstartsfasen vil ha begrenset betydning sett i forhold til det samlede beløp som fordeles gjennom tippenøkkelen. Dersom bingoterminaloverskuddet fordeles tilbake til bingodriften vil imidlertid overskuddet være et viktig bidrag for å nå målsettingen om at det samlede overskudd fra bingolokalene skal ligge på om lag samme nivå som i 2006.

Departementet har forståelse for at de frivillige lag og foreninger som mottar overskudd gjennom tippenøkkelen, er opptatt av at flest mulig av Norsk Tipping AS' spillinntekter inngår i inntektsgrunnlaget for tippenøkkelfordelingen. I en overgangsfase, fram til den videre inntektsutviklingen i bingolokaler er nærmere klarlagt, anser imidlertid departementet at det er nødvendig at overskuddet fra Norsk Tipping AS' terminaler i bingohaller i det vesentligste tilbakeføres til bingolokalene og til de lag og foreninger som i dag mottar overskuddet fra denne spillvirksomheten.

Det er forutsatt at Norsk Tipping AS' drifts- og investeringskostnader ved bingoterminaldriften skal dekkes inn før overskuddene til bingoaktørene kan fastsettes. Siden investeringskostnadene vil være størst i de første driftsårene vil Norsk Tipping AS' andel av overskuddet være størst i denne perioden. Departementet legger opp til at regler om den nærmere fordeling av overskuddet fastsettes i særskilt forskrift. Dette vil gi mulighet til å justere Norsk Tipping AS' andel av overskuddet når de største investeringskostnadene er dekket inn.

Norsk Tipping AS anslår at om lag 40 pst. av overskuddet fra bingoterminaldriften vil gå til dekning av drift og investeringer i de første driftsårene. De resterende 60 pst. av overskuddet vil kunne fordeles mellom bingoentreprenørene og de lokale lag og foreninger. Den andel som tilfaller bingooperatørene vil være en godtgjørelse for Norsk Tipping AS' adgang til bingolokalene. Norsk Tipping AS vil beregne overskuddet fra driften særskilt for hvert bingolokale, slik at bingooperatørene vil motta sin andel av overskuddet fra omsetningen i det enkelte lokalet. Det resterende overskuddet vil bli fordelt mellom de ulike lag og foreninger som mottar overskudd fra bingodriften i det enkelte lokalet. Departementet legger opp til at fordelingen de første årene fordeles med 40 pst. til Norsk Tipping, 35 pst. til bingoentreprenørene og 25 pst. til de private lag og foreninger. En slik fordeling vil ta hensyn til bingoentreprenørenes særlige driftssituasjon i overgangsfasen. Ved at overskuddsandelene fastsettes særskilt i forskrift, vil denne fordelingen kunne endres etter oppstartsfasen, når utviklingen av overskudd og kostnader er nærmere kjent.

Departementet legger opp til at det foretas en gjennomgang av de samlede inntektene til lag og foreninger fra bingodrift etter inntektsåret 2012. Forutsatt at overskuddet til lag og foreninger i 2012 overskrider nivået i 2006 eller mer, legger departementet opp til at en økt andel av overskuddet fra bingoterminalene kan fases inn på tippenøkkelen, slik at samlede inntekter til lag og foreninger tilsvarer nivået i 2006 (127 mill. kroner). Fra det tidspunkt inntektene fra hovedspill og databingo alene gir inntekter til lag

og foreninger tilsvarende nivået i 2006, legger departementet opp til at overskuddet fra Norsk Tipping AS' gevinstterminaler i sin helhet skal fordeles over tippenøkkelen.

2. Komiteens merknader

2.1 Revisjon av årsregnskapet i Norsk Tipping AS

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Gunn Karin Gjøl, Kåre Simensen, Arild Stokkan-Grande og Lene Vågslid, fra Høyre, Linda C. Hofstad Helleland og Olemic Thommessen, fra Sosialistisk Venstreparti, Gina Knutson Barstad, fra Senterpartiet, Christina Nilsson Ramsøy, og fra Kristelig Folkeparti, Øyvind Håbrekke, viser til at lovforslaget innebærer en oppdeling av kontrolloppgavene, slik at Riksrevisjonen forestår selskaps- og forvaltningskontrollen med Norsk Tipping AS, mens en valgt ekstern revisor forestår den løpende revisjonen av selskapets regnskaper. Dette etablerer etter regjeringens vurdering en bedre tilsyns- og revisjonsordning for Norsk Tipping AS enn den gjeldende. Flertallet støtter regjeringen i dette synspunktet.

Komiteen registrerer at Riksrevisjonens argumenter mot den foreslåtte endringen er at den vil «svekke den offentlige kontroll av forvaltningen av fellesskapets midler» og at selskapets særlige samfunnsmessige stilling begrunner at Riksrevisjonen bør inneha rollen som revisor av selskapets regnskaper.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, stiller seg bak regjeringens argumentasjon om at en ikke kan se at forslaget innebærer en begrensning av kontrollen med selskapet.

Flertallet mener at Riksrevisjonen gjennom Riksrevisjonens selskaps- og forvaltningskontroll fortsatt vil ha mulighet til kontroll av Norsk Tipping AS. Forskjellen vil være at den ordinære regnskapsrevisjonen forestas av en ekstern revisor, slik at Riksrevisjonens kontroll av selskapet kan bygge på en ekstern kontroll av regnskapsføringen. Flertallet anser dette som en styrking av kontrollen med Norsk Tipping AS.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Solveig Horne, Øyvind Korsberg og Ib Thomsen, viser til Riksrevisjonens argumenter mot den foreslåtte endringen. Disse medlemmer mener at Riksrevisjonen har

svært god kompetanse til å foreta regnskapsrevisjon av Norsk Tipping AS og har tillit til at Riksrevisjonen gjør og har gjort en god jobb. Disse medlemmer vil poengtere at dersom Norsk Tipping AS har behov for å skaffe seg mer regnskapsfaglig kompetanse, kan dette enkelt kjøpes inn fra de store revisjonsselskapene som et supplement til Riksrevisjonens kontroll.

Disse medlemmer ser at Riksrevisjonen motsetter seg regjeringens forslag, da de mener dette vil innebære «en betydelig svekket demokratisk kontroll av de midler som Norsk Tipping AS er satt til å forvalte på vegne av fellesskapet». Disse medlemmer mener det er beklagelig at dette syn ikke deles av regjeringen.

Disse medlemmer mener derfor at Riksrevisjonen fortsatt skal foreta regnskapsrevisjon av Norsk Tipping AS. Disse medlemmer mener også det er riktig å videreføre Riksrevisjonens funksjon angående forvaltningsrevisjon av selskapet.

2.2 Fordeling av overskudd fra Norsk Tipping AS' spilleterminaler i bingo haller

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, registrerer at det i Prop. 98 L (2010–2011) er foreslått hjemmel i pengespillloven for at deler av Norsk Tippings overskudd fra bingo terminaler kan fordeles direkte til lag og foreninger som mottar bingoinntekter, i stedet for gjennom tippenøkkelen.

Flertallet registrerer videre at bakgrunnen for forslaget er at det må forventes nedgang i bingoinntektene de kommende år fordi bingoautomater ble forbudt i 2010, og at reglene for databingo blir strengere i 2012.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre registrerer at den sentrale problemstillingen i dette lovendringsforslaget er om overskuddet fra Norsk Tippings nye terminaler i bingo lokaler skal inngå i tippenøkkelen eller om overskuddet skal fordeles tilbake til de organisasjoner som mottar overskuddet fra driften i de enkelte bingo lokaler.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, støtter regjeringens forslag om at når overskuddet av det totale bingo spillet overstiger 127 mill. kroner, skal overskuddet av Norsk Tippings gevinstterminaler i sin helhet fordeles over tippenøkkelen.

Flertallet har på denne bakgrunn forståelse for at frivillige lag og foreninger som mottar overskudd gjennom tippenøkkelen, er opptatt av at flest

mulige av Norsk Tippings spillinntekter inngår i inntektsgrunnlaget for tippenøkkelfordelingen.

Flertallet er imidlertid enig i at man i en overgangsfase, fram til den videre inntektsutviklingen i bingo lokaler er nærmere klarlagt, finner det nødvendig at overskuddet fra Norsk Tippings terminaler i bingo haller i det vesentligste tilbakeføres til bingo lokalene og til de lag og foreninger som i dag mottar overskuddet fra denne spillvirksomheten.

Komiteen støtter forutsetningen om at Norsk Tippings drifts- og investeringskostnader ved bingo-terminaldriften skal dekkes inn før overskuddene til bingoaktørene kan fastsettes. Siden investeringskostnadene vil være størst i de første driftsårene, vil Norsk Tippings andel av overskuddet være størst i denne perioden. Komiteen er også enig med regjeringen i at fordelingen av overskuddet fastsettes i særskilt forskrift. En slik løsning vil etter komiteens mening gi mulighet til å justere Norsk Tippings andel av overskuddet når de største investeringskostnadene er dekket inn.

Komiteen stiller seg bak prinsippet om at Norsk Tipping AS må beregne overskuddet fra driften særskilt for hvert bingo lokale, slik at bingooperatørene kan motta sin andel av overskuddet fra omsetningen i det enkelte lokale.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, deler regjeringens ambisjoner om å forsøke å begrense den store økningen en har sett på elektroniske spill i bingo haller. Slik spilling har skjedd enten ved at en spiller på bingoautomater eller på datamaskiner gjennom såkalte databingospill.

Flertallet viser til erfaringene som er gjort om hvordan spilleavhengighet utvikles ved spill på gevinstautomater. All erfaring viser at slik spilleavhengighet oppstår gjennom en utvikling over år.

Flertallet er kjent med at etter at gevinstautomatene forsvant 1. juli 2007, økte antall henvendelser vedrørende bingoautomater til Hjelpelinjen fra 9 pst. i 2007 til vel 18 pst. i 2009. Videre er flertallet kjent med at i 2010 sto bingoautomatene for 7 pst. av samtalene til hjelpelinjen og at man i 2010 også kunne registrere henvendelser i tilknytting til databingo som et eget spill. Disse henvendelsene alene utgjorde 11 pst. av alle henvendelser.

Som en indikator på hvordan omsetningen av elektroniske spill i bingo haller har utviklet seg, viser et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, til tabellen i Prop. 98 L side 15. Denne viser

at omsetningstallene på bingoautomater og databingo har hatt stor økning fra 2005 til 2009. Det er verdt å merke seg at økningen var spesielt stor etter at spilleautomatforbudet trådte i kraft i 2007.

Dette flertallet er derfor enig om at 2006 velges som normalår for bingo omsetningen fordi det var det siste året før gevinstautomatene ble forbudt.

Dette flertallet viser til at gjennom høringen den 25. mai 2011 fikk komiteen også kjennskap til at antall «yngre» spillere i bingo haller har vært sterkt økende etter at automatforbudet trådte i kraft. Disse har i stor grad spilt på de elektroniske spillene som har vært tilgjengelig og ikke i det tradisjonelle bingo spillet.

Dette, sammen med økningen som er registrert i antall henvendelser til Hjelpelinjen, bidrar til at dette flertallet stiller seg bak regjeringens ønske om å begrense tilgangen av elektroniske spill i bingo haller.

Dette flertallet viser til at regjeringen foreslår å begrense tilgangen til elektroniske bingo spill ved bl.a. å tilby Norsk Tippings nye bingo terminaler BELAGO. Dette flertallet stiller seg bak dette, men vil understreke at det er frivillig for ethvert bingo lokale å ta imot bingo terminaler fra Norsk Tipping.

Dette flertallet viser til at regjeringen videre ønsker å regulere tilgangen på databingoterminaler. Dette flertallet er enig i en slik regulering og at en slik regulering bør ta utgangspunktet i bingo hallenes omsetningstall.

Dette flertallet stiller seg derfor bak Lotteritilsynets overgangspraksis med forslag om at en omsetning mellom 1 og 2 mill. kroner i Hovedspillet gir anledning til å ha inntil 10 databingoterminaler i bingo hallen. Videre er dette flertallet enig i at en omsetning over 2 mill. kroner i Hovedspillet gir anledning til å ha inntil 30 databingoterminaler i bingo hallen.

Dette flertallet er videre enig i at databingoterminalene som utplasseres, må justeres, slik at det må gå minst 30 sekunder fra et spill er avsluttet til neste spill kan starte.

Dette flertallet viser til komiteens merknader om å støtte regjeringens forslag om å fastsette en fordelingsnøkkel for hvordan omsetning ved spill på BELAGO-terminalene skal fordeles. Dette flertallet stiller seg derfor bak forslaget om en fordelingsnøkkel på 40 pst. til Norsk Tipping, 35 pst. til bingoentreprenørene og 25 til lag og foreninger. Videre vil dette flertallet presisere at en slik fordelingsnøkkel bør justeres gjennom en egen forskrift i årene etter innføringen av denne lovendringen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre registrerer at regjerin-

gen foreslår at de samlede inntektene til foreningene fra samtlige bingospill skal tilbakeføres til 2006-nivå, hvilket på landsbasis innebærer en reduksjon i inntektene med 64 pst. fra 351 mill. kroner til 127 mill. kroner. Disse medlemmer vil understreke at lokale lag og foreninger led store tap da de private gevinstautomatene ble forbudt, og at de nå risikerer å tape enda mer. Det var i 2009 i alt 2 466 lag og foreninger som mottok til sammen 351 mill. kroner fra bingo (i gjennomsnitt kr 146 000 pr. år pr. forening). Disse medlemmer mener at en betydelig reduksjon av inntektene vil representere et hardt slag for særlig de minste lagene og foreningene i distriktene. Inntektene fra bingo er svært verdifulle og til dels helt nødvendige for mange mindre lag og foreninger. Disse medlemmer registrerer at bingo er en spilleform som i stor grad har vært sett på som mer underholdning enn noe annet rundt om i landet, og utbredelsen har vært spesielt stor i mindre lokalsamfunn. Disse medlemmer registrerer også med glede at det er liten grad av spørsmål om spilleavhengighet i forbindelse med bingo.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre understreker at bingo-inntektene betyr viktige bidrag til lokalt foreningsliv. Disse medlemmer viser i den sammenheng til at en god del organisasjoner ikke har tilgang til spillemidler over tippenkjellen. Disse medlemmer mener derfor det gir en bedre fordelingsprofil at bingo-inntektene i hovedsak tilføres lokale lag uavhengig av fordelingen over tippenkjellen. Disse medlemmer mener de sosialpolitiske hensynene i spillpolitikken er ivaretatt gjennom overføringen av bingoautomatene til Norsk Tipping AS, og at dette ikke nødvendiggjør at en så stor andel av overskuddet overføres tippenkjellen som regjeringen foreslår. Disse medlemmer mener det også blir kunstig å fastsette skjæringspunktet til et årstall slik som foreslått. Disse medlemmer noterer seg imidlertid at bingooperatørene under høringen til saken mener det er en fordel for fremtidig drift at Norsk Tipping AS får en mindre andel av overskuddet overført til tippenkjellen, når dette selskapet nå også skal forvalte automatene.

Komiteens medlemmer fra Høyre mener i lys av dette at den andelen av overskuddet som skal overføres til tippenkjellen bør fastsettes

som en prosentandel, vesentlig lavere enn det regjeringen foreslår, ikke over 15 pst. Disse medlemmer mener Norsk Tipping AS må fordele investeringskostnadene over et hensiktsmessig antall år, slik at disse ikke spiser opp inntektene til bingoformålene de første årene. Disse medlemmer ber regjeringen ved egnet anledning komme tilbake til Stortinget med en orientering om hvordan dette best kan løses. Disse medlemmer fremsetter i tråd med dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forskrift fastsette overskuddsfordelingen mellom bingoformålene og tippenkjellen til en fast prosentandel, slik at andelen overført tippenkjellen ikke overskrider 15 pst.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i forskrift fastsette overskuddsfordelingen mellom bingoformålene og tippenkjellen til en fast prosentandel, slik at andelen overført tippenkjellen ikke overskrider 15 pst.

4. Komiteens tilråding

Tilrådingen fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen viser til proposisjonen og til sine merknader og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i pengespilloven (ny revisorordning for Norsk Tipping AS og fordeling av overskudd fra bingoterminaler)

I

I lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. gjøres følgende endringer:

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Selskapets regnskap revideres av en revisor som velges av departementet.

§ 10 nytt annet ledd skal lyde:

Overskuddet fra de utbetalingsautomater som kun er tillatt oppstilt i bingohaller (bingoterminaler), kan fordeles direkte til lag og organisasjoner som mottar overskuddet fra de øvrige bingospill i bingo-hallen. Kongen kan ved forskrift fastsette nærmere regler for slik fordeling.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen fastsetter.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 9. juni 2011

Gunn Karin Gjøl

leder

Kåre Simensen

ordfører